

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

A CSONGRÁDVARMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 50 fillér. Félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-udvar,
ház 3. házszámok címezendők

Hirdetéseket és nyilttíri közleményeket
a kiadóhivatal
mérésékelt áron számít fel.

A „nemzeti” kormány bajai.

Fakadoznak a sebek politikai életünk testén. Hol egyben, hol másban pattan fel egy-egy kelevény és minél több seb lesz tátongóvá, annál hevesebb láz vesz erőt a közvéleményen, melyről maholnap határozottan el lehet már mondani, hogy amilyen hozsannával ünnepelte a „nemzeti” kormányt a mézesheteiben, csaknem olyan egyetemesen kiáltja ma feleje a: *afeszítsd meg*-et.

Nem az, hogy a közvéleménynek egy-két szócsöve, melyre a nemzeti uralom sem volt képes megrészegítő erővel hatni és amely ezzel a hatvánhétbe ojtott negyvennyolcas felemás kormányval szemben is megőrizte a függetlenségét és pártatlanságát, — támadja a politikai ígéreiteiben hazug kormányzási rendszert. Erre még lehet méntséget találni abban, hogy — hiszen azért ellenzék egy ujság, mert ez adja meg neki a jogcímet a kormány ténykedéseinek gáncsolására, elítélésére. Hanem igenis az,

hogy tudottan függetlenségi, kormánypárti lapok is kénytelenek ma már, akarva — nem akarva észlelni és nyilvánosan megróni a kormányzás szarvashibáit és azokat a veszedelmeket, melyek ennek a „nemzeti” csufolt kormánynak éhletlensége és baklövésai következtében mind fenyegetőbbben tornyosulnak össze az ország fölött és sodorják a nemzetet ellenállhatatlan erővel egy szörnyű katasztrófa örvénye felé.

Igy az utóbbi időben az „Egyetértés”, ez a hamisítatlanul negyvennyolcas, tehát függetlenségi párti előkelő hirlap is, mely pedig szintén rajongott a nemzeti kormányért, kénytelen mind sűrűbben és mind élesebb bírálatot mondani a nemzeti kormány éhletlenségéről, nemzetrontó politikájáról és nem mi, akik kezdettől bizalmatlanok voltunk e kormány iránt, hanem éppen „Egyetértés” írja most is, a nemzeti kormány bajairól a következő figyelemreméltó, éles, de igaz kritikát:

A nemzeti kormány bajairól szólunk, de az ország bajáról lesz szó.

És hogy kétségbeesünk azon, amit a jövőben látunk, annak éppen az az oka, hogy minden baj és akadály, amelyet a nemzeti kormány jövőendő útján feltűnni látunk, egy-egy darab szerencsétlenség és veszedelem a nemzet életében. Kormányok sorsa nincs összekötve nemzetek boldogulásával. De azok a veszedelmek, amelyek a nemzeti kormány életét fenyegetik, egyúttal a nemzet veszedelmei is és ezért érinti ennek a kormánynak a sorsa, sajnos a nemzet életét is.

Nem keressük most, kinek a hibájából, minek a következményeként történt, csak megállapítjuk, hogy a mily rossz s reményeségek és diadalmas ujjongások között fogott munkájához a nemzeti küzdelemben dicsőségesen megszületett kormány, *olyan fekete és reménytelen az a jövő, amely előtt áll.*

Gond e küzdés áll előttünk az egész vonalon. Riasztó hírek zaklatják fel nyugalmunkat és a forró kánikula tikasztó napjain a dermesztő tél jeges hidegségére gondolunk. Szén-

TÁRCA.

Váróteremben.

— Angolból. —

Egy ifjú, szőke asszony, utazóruhában, végigmegy a termen s a portáshoz lép.

— Portás, portás, ugy-e megmondja nekem, mikor érikezik a vonat? Ugy-e nem felelji el? Még negyedórát várjak? Hiszen ha még öt percnél tovább tart a dolog, megőrülök! (Előre jön.)

Oh, de rettenetes ez a várakozás. Anny: időnk van a gondolkodásra, — pedig én nem akarok gondolkodni. Nem akarok? Nem merek. . . nem tudok. . . Pedig nincs rá eset, hogy visszatérjek. Még akkor sem, ha Dick térdén állva kérne reám. Mily kíméletlenül viselkedett velem szemben! Mennyire gyűlölem őt; (Izgatottan jár le és fel.)

Nini, a portás! Portás, megérkezett a vonat? Még sem? Hiszen már félórája várok! Mit tegyek! Legjobb lesz, ha leülök, s nem

gondolok semmire. (Megteszi de egyre mozogdólik helyén.)

Hogy meg lesz lepetve Dick, ha hazajön és megtudja, hogy elmentem! Nem hit a fenyegetéseimben. Azt hitte szelid cicuska vagyok, a ki mindenbe beletörődik. De én nem akarok szelid cicuska lenni! (Toppant, majd felkél s újra sétálni kezd.) Ha csak egyszer történt volna így, meg tudtam volna neki bocsátani. Visszatértem volna hozzá. (Félig sirva.): De . . . Nem, azért sem fogok sirni! Elég rá gondolni a történetekre, hogy soha, soha se bocsássanak meg neki. (Erőt vesz magán.) Mily más volt eleinte! Mikor először lattam, vadászruhákat viselt. En egy ponnyon ültem, s ki akartam nyitni a kaput, s nagy igyekezetemben leesett az ostorom. Épp arra jött Dick, s bár nem ismert, feladta azt nekem, aztán kinyitotta a kaput számomra. Mennyire tetszett akkor nekem. Pedig ha tudom előre mindazt, a mit most róla tudok, inkább leugrottam volna lovamról s gyalog tettem volna meg a hatralévő utat. Semhogy a ki-

serétét elfogadjam. . . És aztán másnap bemutatkozott az apámnak s lassan-lassan megszerettük egymást. . . Oh, hogy is lehettem olyan vak!

Eleinte milyen jól bánt a kis kutyámmal, Fidóval! Sohasem hittem volna hogy eljőjön az idő, mikor így beszéljen róla: Pusztítsd el azt a bestiat a háztól! »És miért? Mert a szőnyegen egy csontot ropogtatott, s mikor Dick el akarta venni tőle, hát megharapta az ujját.

Én persze méregbe jöttem s azt feleltem neki: „Ha te előled szedné el valaki az éteit, te is haragudnál!” — s erre ő durván azt felelte: „Banom is én?” Erre én megjegyeztem, hogy de bizony engemet bánt ez a gorombaság, s ő akkor kijelentette hogy nem sokat törődik vele, s mivel én egy-két szelid ellenvetést tettem, kiment és becsapta maga után az ajtót.

De hát nem ez az egyedül:ok, a mi távozásra készítet. Hanem, — hogy másról ne is beszéljék — például, míg menyasszonya voi-

MIG IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szén-savas ásványvíz erre a legbiztosabb óvószere. o o o o o o o o o o

Mindenkülföldi föltűnő hazánk természetes szén-savas vizek királya:

amohai ÁGNES-Forrás. Mileniumi nagy eredméllyel kitüntetve. Kifünő asztali, bor-és gyógyvíz, a gyomoréget

rögtön megszűnő, pártatlan étvágygerjesztő, használata valódi áldás gyomor-bajosoknak.
Kedvelt borvíz! Olesőbb a szénásványvíznél! Mindenütt kapható!

Főraktár: Eisler Lajos és ifj. Kovács Sándor utraknál Szentesen 15-1 A.)

ioség réme fenyeget és ez a meggyöjtört népség a tavalyi tél keserves tapasztalatain okulva, siet, ha tud, hogy téli készletét idejekorán beszeresse. A nagyobbik rész, amely pedig, ha akar sem tud sietni, mert hisz pénze nincs, tehetetlenül néz a jövőbe és aggodalommal várja, hideg, vagy meleg szobában tölti el meggyöjtört életét. Az államvasútnak nincs vagyonja, a magánvasútak nem szállítóképesek és jöllehet igérték és a törvényhozástól a megfelelő hozzájárulást már meg is szerezték még ma sem történő intézkedés, hogy legyen elegendő vagyon és legyen elegendő szén a téli nyomorúság valamelyes enyhítésére.

Hetek, hónapok óta folyik a hazsza a kis és középbankok ellen és jöllehet mindenki tudja, hogy a kis- és középbankokat sújtván, tulajdonképpen azt a félmillió embert sújtjuk, aki mint egyenes adós, vagy mint kezes a kisbankoknál érdekelve van: semmiféle illetékes részről sem történik lépés, hogy ez a veszedelem elmuljon annyit sok ember fejről. A kormány a köszívű ember regényes alakjában tetszeleg magának és a kejes perverzitás megdöbbenő nyugalomával nézi a kisemberek nagy tömegének kínos vergődését egzisztenciáját féltő rettegését. Az állami készletek zárvak és ha isten is úgy akarja, pusztuljon a tömeg. Az állami pénztárak nem nyílnak meg és a nemzeti kormány legfőbb nehány kenyérmorzást jutatt a koldusok között is csak a királyoknak.

És ne higgye senki, hogy csak a pénz és szén gondjai ülnek meg a lelkeket és hogy nincs egyéb is, ami a közügy barátait el ne szomorítaná. A politikai élet jövő napjai magukkal

hoznak egy egész sor olyan törvényjavaslatot, amelyek végeredményében az egyének anyagi érdekeit érintik és mint már eddig is köztudomásúvá vált, sajnos, a legszomorúbb módokon. A kiegyezés, minden hivatalos szépítgetés dacára, készen van és az ország közvéleménye, elsősorban pedig adófizető népe döbbentés ámulattal fogja látni, hogy a nemzeti kormány miként védte meg érdekeit. Nincs önálló vámterület, ebbe sajnos, már az ország is, úgy a hogy, kezd beletörődni. De nincs ám vámponal sem, nincs ám külön fogyasztási adóterület sem, nincs önálló bank, nincs annabergi kapcsolat, nincs független tarifajog sem. Nem tartottuk meg a Széll-Kölsber-féle kiegyezés eléggé kedvező rendelkezését a közös államadósági konverzációsá illetőleg és engedtünk sok egyéb, apróbb kedvezményből is. És a bajok baja: a kvóta, amelyet ha direkt nem is fognak felemelni, de amelynek felemelése indirekt módon és pedig vagy a vámbevételek elkülönítésével, vagy a hadsereg szállítások kvótájának leszállításával immár kétségtelenül meg fog történni.

És a politikan túl, a szociális munka nagy országútjain, ugyanilyen sötét mindenütt a perspektiva. Sztrájkoktól és bojkottoktól zaklatott munkaterület, a nagy pénzhiány folytán egyre csökkenő vállalkozói hajlam, a rossz termés folytán kibebbedett fogyasztási képesség a gazdasági élet szomorú jelenségeit tárja elének. Seholy egy örvendetes tünet, egy biztató reménység. Megyünk aggodalmakkal és szomorúsággal tele lélekkel a messzre jövőndő felé és a nemzeti kormány a tyai gondoskó

dását nem látjuk sehol. Nem a politika apró-cseprő játékaik rendítik meg a kormányzás oszlopait. Az a gazdasági nyugalanság, az a fenyegető és mindenütt jelenlévő gazdasági aggodalom, a mely általánosan megüli a lelkeket: az igazi veszedelem a nemzeti kormányra nézve is. A tömegek elégedetlensége, amely a kormány hibái miatt, egyre gyarapszik: valánk, amelyen nyugodt kormányzás, állandó uralom nem léteztülhet. A nemzeti kormány e veszedelmek óriási súlyával megterhelve meggyözi csatái elé és az ország az, amely e csatában a legtöbbet vesztheti. A kormány csak megtukhatik, de a nemzeti esetleg belejuszthat.

Dicsőséges kezdet után mily szomorú perspektiva!...

Hullafosztogatás. A koalíciós kormány és többség megalakulása óta csak egy dologban mutatkozott következetesnek. Az üdözeben. Eltekintve a nagyfejűektől, akikhez sem a kormány, sem a többség nem férköthetett, nem volt iganc senki számarra. Ha csak akkora volt is az üdözt, mint a kisujjam, kegyetlenül kivégezték. Állását elvették. Kenyerén osztokodtak. Odaadták valakinek aki a „nemzeti ellenállásban” segédkezett.

Utálatos és embertelen volt ez az üdözt, mert igazságtalansága mellett nem egyszer kilátszott a — loláb. Észrevehető volt, hogy a koalíció hullafosztogatásra adta magát. Nem elégedett meg a darabantok politikai kimúlásával, hanem rávetette magát a holttetemükre és megfosztotta minden értéktárgytól.

Ezen a szudáni barbárságon túl azonban volt valami érdekes ebben a gyűlöletben. Valami, ami enyhítette a hullafosztogatás vandalizmusát. Ugy látszott ugyanis,

Ö nem válaszolt. Egy papiroson tartott a kezében és azt olvasta. Ujra kezdtem tehát.

— Dick, kedvesem . . .

De ő durván félbeszakított.

— Az idén nem mehetsz az udvari bálba, nézd! — s e szavakkal az orrom alá tartotta a varrónd számláját, mely várákózsomon felüli nagy összegről szolt s a melyben kijelenti, hogy ha legalább a felét most ki nem egyenlitem, ugy nem szállítja nekem a ruhát.

— Nem mehetek az udvari bálba? — kiáltottam fel méltatlankodva. — Dick, te megörültél! . . .

— Ugy látszik, még sem annyira, mint én. — felelt ő — mert ha így folytatod, maholnap a hajléktalanok menhelyére szorulunk.

— Hogyan mersz így sértegetni? — szoltam büszkén. — Különbén is, most már azért is elmegegyek a bálba. S ezzel az ajtóhoz közeledtem. De ő durván megragadta a karomat s félbolondnak nevezett. Erre én is megmondtam neki a magamét s erre ő azt mondta, hogy becsuk a szobába, én pedig kijelentettem, hogy egy ilyen kékszakállal nem maradok tovább egy fedél alatt. S most itt vagyok, hogy visszatérjek a mamához.

De miért is nem jön már az a vonat! (Zsebünköt kihuza a kis táskából s egy fotográfia a földre csik) Oh, ez is csak azért pottyant ki, hogy engemet bosszanton! (Fel

tam, a napnak minden szakában átszaladt hozzá, megtudakolni, hogy vagyok. Ilyenkor leült mellém s a kezemet fogva nézett a szemembe. Most? Ha a fejem fáj, vagy valami nagy bosszúság után sirógöröcsöt kapok s panaszkodom neki, haragosan rám mordul: „Mi az ördögnek nem küldesz doktorért?”

Oh, ő oly durva! Három nap előtt, mikor két egész órát töltöttem a masamódnál és addig néztem a kalapokat, míg a fejem belefájult és végül sem birtam megállapodásra jutni, hazamenet panaszkodtem Dicknek, ő azt felelte: „Vigasztalódj, bizonyosan a masamódnak is megfájult a feje!” Oh, be közőnséges ember ez a Dick! Ráadásul még össze is szidott, hogy a lovakat annyit ideig hagytam egy helyben állni. Én természetesen csipősen megjegyeztem hogy ha én nekem nem árt a rossz idő, akkor a lovaknak sem árt. Erre a következő párbeszéd fejlődött ki közöttük:

Ö: te nem voltál künn, de a lovak künn ácsorogtak.

En: Nem ácsorogtak künn.

Ö: De künn ácsorogtak.

En: Nem.

Ö: De igen.

En: Nem igaz.

Ö: Hát akkor hol voltak a lovak?

Erre én dühbe jöttem és sirva becsaptam magam után az ajtót. Hát nem borzasztó ember ez?

De mindent eltrtem volna neki, ha ez a dolog nem történik az udvari bállal. De most már nem térek vissza hozzá többé soha. Hogy behagytam magamat csapatni! Az első évben ugy intézte az esküvőt, hogy már elkéztünk a bálról. A következő évben, akkor este, mikor menni kellett volna, meghalt az édesanyja. Ez az asszony soha sem szeretett engemet. Nem volt benne annyi tapintat, mint egy szatócsban. Mikor először látott, azt mondta hogy reméli, Dicket boldoggá fogom tenni. Nevetégs! Mintha nem is az én, hanem a Dick boldogsága lenne a fő!

De hogy a dologra térjek: a harmadik esztendőben Dick és én külföldön voltunk s a negyedikben Dicknek az apja halt meg. E család tagjai mindig a legalkalmatlanabb időben végzik be életüket. Hanem az idén mindeneetre el akartam menni s mivel Dick nem tett ellenvetést, ma reggel három órát töltöttem a varróndnál. A ruhám gyönyörű szép s a varrónd azt mondja, olyan vagyok benne, mint egy földre szállt angyal. Micsoda izlése van ennek az asszonynak!

Boldogan tértem haza. Az ebédétől elkéstem és . . . és a babámnak Dick vágta fel a sajtot. (Sóhajt.) Én egyedül ebédeltem s csak ebéd után mentem be Dickhez a szobájába.

— Dick, kedvesem, — szoltam — készen vagyok az udvari báll toilette-emma.

mintha a koalíció igazán, őszintén becsületesen gyűlölné a darabantokat. Mintha a dologhoz köze volna a férfúi meggyőződésnek. Annak a meggyőződésnek, hogy jaj annak, aki szembekerül a nemzet akaratával, felfogásával, amikor a magyar alkotmány lényegéről és értelmezéséről van szó.

Ma töredelmesen megvalljuk, hogy optikai csalódás áldozatai voltunk — amikor azt hittük, hogy leszámítva a leszámítandókat, a koalíció legalább ebben az egy kérdésben következetes. Tévedtünk, amikor valamely erkölcsi tartalmat is láttunk a nagyhangú darabantüldözésekben. Csalódtunk, amikor föltételeztük, hogy embertelen ugyan és nem egyszer alacsony dolog is, amit a koalíció csinál, de enyhíti ezt egy nagy szenvedelem: a magyar alkotmányra való féltékenység.

Sem tiszteletreméltó féltékenységről sem erkölcsi alapról nem lehet szó. Világos immár, hogy a koalíció ebben is politikát csinál. Politikát, amely a hasznosat nézi, a rá nézve hasznosat. Politikát, amely enged, ha ebből valamely előny származhatik, de megköti magát, mielőtt nincs semmi rizikó. Sőt, ami ennél is több, világos, hogy a koalíció rögtön elnémul, még a hazaárulás vádjával is, illetve keblére öleli még a hazaáruló is, hogyha az a legfőbb kérdésben, az általános választói jog kérdésében vele egy vizen evez.

Hogy ez így van: ez a napokban végképpen kiderült. Két darabont ügye foglalkoztatta a napokban a koalíció embereit. Az egyik darabont a szatmármegyei Majoros, akit budapesti adótanácsossá neveztek ki, hivatásos választói jogának. A másik György Endre, aki miniszter is volt, ellensége a nagy reformnak és a pécsi országos gazdaggyűlésen beszédet is mondott ellene.

Es mi történt?
Az, hogy Majoros ellen dörgedelmes határozat kelt Szatmárban. György Endrét pedig, akit legazembereztek, le hazaárulóztak és bojkottálták, most a körükbe fogadták.

veszi a földről a képet) A baba fotográfiája (Elakadó lélegzettel) Nem bírok ránézni!...

Miért is nem hoztam magammal? Szinte hallom, hogy kérdészködködik anyuska felől a csélédektől! Erzem kis karjainak szoritását a vállamon! Oh, miért is hagyta ott? (Sir) Mikor, Dick' este, hazatért volna, nem talált volna senkit otthon. Nem lett volna, a ki 'tukrot' keresen a zsebében. sem a ki teát főzön a számára! De most, most vége mindennek és én sohasem látom többé férjemet, gyermekemet... (Csend. Majd hirtelen felugrik. Zokogva)

— Uristen! Mit teszek? Most már késő! Mi lesz velem?...

(Kiszólt az ajtón): Portás, portás! Bejött a vonat? Menne kell? Menne kell! Mit? A vonat elindult és maga nem szólt nekem? Oh! maga borzasztó ember, hogy meri így elhagyogolni a kötelességét? Fel fogom jelenteni, kiteszem a »Nyiterte«-be az újságokba! Maga hanyag, kötelességmulasztó fráter! Maga, maga... (hirtelen változással) aranyos, jó ember!... (Előre jön) Hát még sem késő!... Még visszamehetek a számhoz, visszamehetek, haza... Ma este újra meglátom gyermekemet — és... és megbocsátok még egyszer annak a haszontalan Dicknek is.

ták, meghallgatták, sőt mégis — tapsolták. Majoros, a kis senkit, tovább üldözik tehát, György Endrének megbocsátották, hogy kezelt emelt a magyar alkotmányra, mert György Endre — képviselt. A koalíció főbírói szerint: elkövetett hazaárulását kiengesztelte azzal, hogy a népjogok ellen mondott filippikát.

Vagyis: humbug, hazugság az, mintha a koalíció a szerinte alkotmányellenes magatartást akarná megtorolni. Ez csak ürügy, ha arról van szó, hogy valakinek elvegyék a kenyerét és odaadják egy koalíciós kortesnek. De valóság az, hogy aki ellensége az általános választói jognak, az lehett darabont, hazaáruló, — azért a koalíciónak mégis mindenképen kedves embere.

Ajánljuk ezt a tanulságot, a koalíció természetrajzának ezt az új vonását az ország figyelmébe. Ebből láthatja mindenki, micsoda társaság ült az ország nyakára, micsoda reményeket kell és lehet táplálnunk, mikor arról van szó: megszerezze az általános választói jog; a kormány bevéltja-e ez iránt tett kötelező ígérteit.

Egészen bizonyos, hogy ha a kormányon és többségén mulik, a nagy reformból semmi sem lesz. Bizunk azonban a népmilliókban, e milliók józan eszében, hogy ezt a világtörténelmi csalást és programsikkasztást nem fogja megengedni.

A kisgazdák.

— Adalékok a kivándorlás kérdéséhez. —

A kisgazdák amerikai kivándorlásának okai lényegesen eltérők azoktól az okoktól, a melyek az egészen vagyontalan falusi munkásnépet kivándorlásra bírják.

Ezeknél a főok a birtokok túlságos eldarabolódása, a mai lehetetlenség teszi, hogy a kisgazda birtokának jövedelméből megéljen, valamint a kisgazdáinkban élő ellenállhatatlan vágy, hogy birtokát megtartsa, sőt még hozzá szerezhesen.

Népnünk mindenkiféle földművelőnél, ebben nőtt fel, ezt a hajlamot örökölte elődeitől és hagyományai, gyermekkorának ábrándjai és emlékei, valamint az őszes benyomások, a most lelki világát kialakították, úgy odaláncolták az apái által művelt hazai földhöz, hogy nemcsak az okos, hanem a nem egészen megfontolt, erejét meghaladó módokat is megragadja, hogy földjét megtartsa és szaporítsa, — mint újabban mondani szokás, földhességét kielégítse.

Míg a kisbirtokosnak birtoka husz-harminc hold terjedelmű és kevés adósság terheli, addig nincs baja; birtokán egész éven át bőven van munkája, nem ér rá ehhez, de arra se szorul, hogy mellékfoglalkozás után nézzen, mert birtokának jövedelme, ha józanul és takarékosan él, magának és családjának szükségleteit fedezi. Az ily viszonyok közt élő kisgazda nem is készül Amerikába.

De a cseléd szaporodik, a birtok két-három, néha még több örökös közt oszlik meg, s az egy-egy örökösnek jutott 6-8 hold földbirtok már nem elég egy család eltartására.

Az ingatlan vagyónál megélni nem képes, kisgazda azután tengődik egy ideig, egyik-másik kizorul az apai házból, háza nincs; vagy építhessen, megterheli birtokát előbb jelzalogi kölcsönrel, ezt követik a váltókölcsönök s rövid idő múltán már oda jut hogy ingatlanától meg kell válnia, vagy mivel itthon már boldogulni nem képes, kénytelen szerencsét próbálni ott, a hol már sokan lettek szerencsések.

Tudják a kisgazdák, hogy mit jelent reájuk nézve a birtokoknak szétdarabolása, tudják nagyon jól, hogy az a család tönkretartását jelenti, azért védekeznek is ellene úgy, a hogy lehet, a hogy módjukban áll. Egyes vidékeken a leánygyermek

osztályrészét törekednek a férfiorrkösöknek megszerezni azzal, hogy örökösüket kézzé-nyélz felzítik ki; ez a mód azonban nem bizonyult eléggé hatásosnak, mert rendszerint a kielégítéshez szükséges pénzeszeget csak kölcsön útján lehetett megszerezni és sok esetben ez a kölcsön rendítette meg a férfiorrkösök vagyoni helyzetét s okozója lett a család romlásának.

Más vidékeken a védekezési mód az »egyke«; mivel mint jeleztem, a kisgazdák tudataban vannak, hogy ha birtokaik földarabolódnak, utódaik tönkre jutnak, maguk gondoskodnak, hogy csak egy örökös legyen s így a birtok egy kézben maradjon.

Erről az »egyke«-rendszeréről, annak erkölcsileg és nemzetgazdaságilag káros voltáról e helyen szólni nem akarok, csak azt jegyzem meg, hogy kétszeresen sajnós, hogy az »egyke«-rendszer leginkább a legértékesebb fajmagyarorságot hozt elterjedve. Azt azonban a valósággal szemben tagadni nem lehet, hogy a védekezésnek ez a módja hatásos, ott, a hol az divatban van, jómódban él a parasztagda, nem megy onnét Amerikába senki.

Azt lehet mondani, hogy az a »kisgazda, a ki el van adósodva vagy birtoka már nem oly nagy, hogy munkásságát egész éven át igénybe vegye, s így nincs annyi jövedelme, miből magát és családját eltartsa, keressen valami mellékfoglalkozást, ne sajnálja a kenyerét, ne restelje a dolgot.

Igen, de minő munkát vállalon? Csak a napszámomunka vagy a fuvarozás volna, a mihöz fordulhatna és ahhoz is csak időnként, akkor a midőn a saját birtokán teljesítendő munkák engedik, de — és ezt nem mint erényt, hanem megrovásképp említem — a földesgazda, ha szegény is, falujában restell napszámomunka állni, mert sorsosai lenéznek, az igazán vagyontalan munkások pedig ellenségeivé válnának, mert az ő keresetüknek egy részét vennék el.

Régibb időben kitünős mellékfoglalkozás volt kisgazdáknak a nyomtatás és fuvarozás; mióta a cseléplőgépek elterjedtek, a nyomtatás egészen megszünt, a mai ifjú nemzedék már csak hírből ismeri s a fuvaros is alig említésre méltó keresettel sorvadt.

Mikor vasuti hálózatunk még nem volt, vagy még csak gyermekkorát élte, nagy kereset volt a kisgazdáknak a fuvarozás, habár sokkal kevesebb volt még az ország gabona-termelése, mégis volt több millió métermazsanyi fölösleg, a mi a kereskedelem kezébe került s a kereskedelmi gőcpontokra, vagy az akkor még csak itt-ott, tehát nagy távolságokra fekvő vasuti állomásokhoz volt szállítandó; ezt a szállítást a kisgazdák végezték, valamint ők állították azt a tengersok fuvart is, melyek a kereskedelmi gőcpontokról s a létezett vasti állomásokról az ipari és fogyasztási cikkeket az ország legtovábbra eső részeibe szétszállították. S tényleg voltak ilyenek fekvő közlegek, hol a kisgazdák egyik főjövedelmi forrása a fuvarozás volt, mert különösen a gabonafuvarozás az őzi, téli és koratavaszi hónapokra esvén, igen előnyös kereseti módot nyújtott abban az időben, midőn a többi mezőgazdasági munkák szüneteltek.

Ma már ez a jövedelmi forrás is lényegesen megcsappant, mert a vasuti hálózat fejlődése és a nagyszámú vasuti állomások létesítése a nagy távolságokra való fuvarozást fölöslegessé tette, a közel fekvő vasuti állomásokhoz pedig a termelői rendszerint saját igáikkal elszállítják termékeiket.

A ki a nép között él és sok éven át megfigyelte életét és küzdelmeit, az tudja, mily megazálhatatlan ezeken találtak meg anyagi boldogulásukat a tengeren túl, hogy ezren és ezren szabadították fel birtokaikat az azokat terkelő adósságok alól és jutottak jó módba. Mert óriási az előtt, a ki arról személyesen meg nem győződött, hihetetlen öszegek özönlöltek az országba az új világból, de erről nem akarok szólni, nehogy akaratlanul is kivándorlásra csabíts hibajába essem, csak annyit jegyzek meg, hogy en is ismerem nem egy közeget, melynek lakosai a szó szoros értelmében a tönk szélén álltak, a munkabíró férfiak elmentek Amerikába s

pár év alatt annyi pénz küldöttek haza, hogy anyagi bajaikat rendezni tudtak, jó módban élnek, sőt gyarapodnak.

A valóságot eltagadni nem lehet s így igaz ténynek kell elismernünk, hogy kisgazdáink igen nagy száma azt, hogy egyáltalán még birtoka van, annak köszönheti, hogy akkor, amidőn a hullamok már össze-csapni készültek felette, midőn már semmiféle szorgalommal és erőfeszítéssel nem bírta magát itthon fenntartatani nem adta meg magát sorsának, hanem vállalta az amerikai nehéz munkát és szerencsésé tette családját.

Igaz, soknak nem sikerül a vállalkozás, sokan el is pusztulnak; de hat itthon sikerül minden vállalkozást? — s itthon nem ér-e szintén sokakat baleset? És itt is all ez hogy a sikertelenül vállalkozókat és elpusztultakat egy ideig sajnálják, azután reakjuk borul a feledés fagyója, az Amerikából idearadt pénzzen szerzett jó mód és viruló gazdaság azonban nagyobb hatással és érthetőbben beszél, mint a kivándorásra csábító iratok és ügynökök egész serege.

Még egy dolgot nem hagyhatok említés nélkül: az újabb időben divatba jött parcellázást.

A parcellázásnak alapfogolata mindegyikfélet jó és kifogástalanul helyes, mert abból a megdönthetetlen igazságból fakad, hogy lehetővé kell tenni a nép részére a birtokszerezést, mert nőtárnak és természetének a mezői gazdálkodás felel meg leginkább és mert a kisbirtokos maga művelvén földjét, a földbe fektetett tőkéjét oly előnyösen tudja jövedelmezíteni, hogy ahhoz csak hasonlóltat jövedelmét nem semmi más módon nem érhet el.

Ennek a tételnek és így a parcellázásnak helyes voltát bizonyítja a parcellázás alá kerülő birtokok holdankénti aranék aránytalan nagysága és az a másik igazság, hogy ha a föld népének megtakarított keszpenze van, és azért azonnal nem vasarolhat földet, pénzt nem fekteti biztos értékpapirokba, sőt még pénzintézetbe sem helyezi el zseves, mert nem elégzik meg a biztos de mérsékelt jövedelemmel, hanem kezdeti, kikőcsönözgeti maga s azután gyakran el is veszi.

A parcellázás tehát kétségen kívül hatalmas eszköznek látszik arra, hogy a nemzeti és nemzetgazdasági szempontból egyaránt kiválóan fontos kisbirtokos osztály, virágzó parasztságok létesüljenek, de sajnos, ez az adásos törekvés is öntudatlanul és akaratlanul ritka esetben gátolja, inkább gyakran előmozdítja a kivándorlásnak.

Ha egy birtok parcellázás alá kerül, a vevőknek csak egy része van abban a helyzetben, hogy a vételár már megvált vagyonaiból, itacze; egy részük, különösen akkor, ha a parcellázás nem állami felügyelet alatt történik, nem bír a szükséges anyagi erővel s mégis oly költségeket vállal melyeknek a teljes hazai viszonyok közt előreláthatólag nem fog elegendő tehetni. És ne gondoljuk, hogy ez öntudatlan, vagy tájékozatlanság hiányában van így. Minden parcellázás, midőn kicsinyben is lehet földet vasarolni, a végtelenségig fokozza a vágyat, hogy bármi aron földet szerezhesen, abban is, a kinek van vagyoni tehetése hozzá és abban is, a ki erős testaként és erős akaratlan kívül egyébbel nem bír s belemeleg a vasarlásba, ha bármi nehézséggel csak az első költségeket képes előteremteni, már előre el lévén tökéve arra, hogy a hiányzó költséget megkeresni elmeleg — Amerikába.

Az, hogy az Amerikába vándorlás balul is üthet, nem okoz nagy aggodalmat: ha a vállalkozás nem sikerül és üres kézzel kell hazatérnie, nem veszített sokat, marad az, a mi volt, földhözragadt szegény, ha szerencsétlenség éri és elpusztul, nem viseli többé az életet terheir, de ha a vállalkozás sikerül, a mint hogy ezekben és ezekben saucru, egy boldog emberrel, egy boldog családdal több van az országban.

Szomorú valóság ez; ezer oka van; mert minden köze lehet itt majdnem kicsomóhatatlanul összehozva, a folyamatosan lévő nagy gazdasági atalakulással kapcsolatosan és annak folyamanyaképp az életet és vagyonszerzést itthon oly nehéz teszi.

Vigasztalásunk, ha ennél a dolognál

még szólhat vigasztalásról, csak az lehet, hogy ezek a hazai földet oly annyira epedő kisgazdák keresenényüket haza földük vagy hozzák, maguk is rendszerint visszatérnek és hogy kivándorlásuknál pénzügyi mérlege erősen aktív.

Ujdonságok

Szentés. 1907. Szeptember 5.

Tudnivalók a pusztaszeri országos Árpád-ünnepről.

A „Pusztaszeri Országos Árpádünnep“ Rendező bizottsága a P u s z t a s z e r e n, f. hó 15-én, vasárnap délelőtt 9 órakor tartandó országos Árpád-ünnep programját és az ünnepségben való részvétel módját a következőkben állapította meg:

1. **Ünnepi Istenisztelet.** A szent misét V á r h e l y i József szegedi rókus püebános végzi, ügynő tartja a szent beszédet is. Az énekeket részben Z s á k Lajos szegedföldös-tanyai tanító, részben a **szegedi egyesült dalárdák** éneklék E r d ő l y i Sándor karmester vezetésével.

2. **Karének.** A „Hymnus.“ Előadják a szegedi egyesült dalárdák.

3. **Megnyitó beszéd s a küldöttek üdvözlése.** Dr. K e l e m e n Béla Csongrádvármegye és Szeged szab. kir. város főispánja, rendezőbizottsági alelnök által.

4. **Az ünnepelő közönség üdvözlése,** a Szegeden székelő „Pusztaszeri Árpád Egyesület“ nevelőn Dr. E e c s e y Károly országgyűlési képviselő, rendezőbizottsági alelnök által.

5. **„Árpád siri álma.“** (Az ozmáni korból) Költemény. Irta: Miskolci Kovács Gyula. Szavallja: B a k ó László, a „Nemzeti színház“ színművésze.

6. **Karének.** „Szentelt hantok“. Szövegét írta: K o m ö e s y József; zenéjét szerző: M o s o n y i Minály. Éneklék: a szegedi egyesült dalárdák.

7. **Ünnepi beszéd.** Tartja: Dr. B a r a b á s Béla, országgyűlési képviselő.

8. **„Pusztaszeren“.** Költemény. Irta és szavallja: S z a l a y Károly, főgimn. tanár, rendezőbizottsági utkar.

9. **Záróbeszéd.** Tartja: Dr. C i c a t r i c s Lajos, kir. tanácsos, Csongrádvármegye aleispánja, rendezőbizottsági alelnök.

10. **Szózat.** Éneklék a szegedi egyesült dalárdák vezetésével az ünnepelő közönség.

11. **A millenáris emlékmű megkoszorúzása a küldöttek által.**

Az ünnepi végzetével közös ebéd, a küldöttek és jelentkezők részére fentartott sátorban.

Délután 3 órakor népünnepély.

Fontos tudnivalók.

Utazás az ünnepélyi színhelyére. Pusztaszer a magyar államvasutak Budapest — Szeged közti vonalán érhető el legalkalmasabban. Legközelebbi vasútállomása Kistelek, honnan kocsiin háromnegyed óra alatt lehet Pusztaszerre eljutni.

A kereskedelmiügyi m. kir. Miniszter a MÁV. összes vonalain, a helyi érdekű vasutak s a szomszédos forgalmi viszonylatok kitételével, szeptember 8-tól 22-ig érvényes félúti menetidő jegyek kiadását engedélyezte az országos ünnepély alkalmából, mely jegyek személy- és gyorsvonatokra egyaránt érvényesek. És pedig az I. és II. kocsiosztályban a használt vonatnak megfelelően váltott közvetlen alsóbb kocsiosztályú menetidő kétszereséért; a III. kocsiosztályban pedig egy második osztályú rendes menetidő egyszeres árért oda és visszautazásra szolgál. E kedvezmény a Szeged és Kistelek között indítandó külön vonatokra is kiterjed.

E vasúti kedvezmény igénybevehetőse jogosító igazolványokat a „Pusztaszeri Országos Árpádünnep Rendezőbizottságának“ központi irodáján (Budapest, IX., Lónyay-u. 4/c) egy tízfélres postabélyeg beküldése mellett mindenkiinek megkölthető szeptember 12-ig. Általában ide intézendők mindenemű bejelentések és tudakozások.

A Szegedről Pusztaszerre szeptember 15-én kocsiin menni szándékozők reggeli 5 órakor indulnak a Szegedi Kaszinó elől (Vörösmarty utca 5.).

Kistelek vasúti állomástól Pusztaszerre és vissza kocsiin állanak az ünnepelő rendelkezésére. A vitéldij oda és vissza 1 személyre 4 korona, mely összeg a jelentkezők által fenti irodánkba szeptember 10-éig postautalványon beküldendő.

Hivatalos küldöttek és képviselők szállítása díjtalanul eszközöltetik előleges bejelentés mellett.

Elszállítás. A Szegedre szeptember 14-én érkező vendégek részint szállodákba, részint magánházakba szállásoltatnak el. Az elszállítás díja napi 2 és 8 korona közt váltakozik. Jelentkezők szeptember 10-éig eszközöndők.

Ellátás és elmelezés. Pusztaszeren a közönségnek az időjárás ellen való védelemre vízhatlan ponnyvából kellő számú sátrak állnak rendelkezésre. Eteiről és itálról hatóságilag ellenőrzés mellett, vendéglősök gondoskodnak.

Öltözet. Tekintettel a homokos úton való utazásra s az esetleges meleg időjárásra, diszmagyar ruha nem szükséges. Könnyű utazó ruha, esetleg fekete kabát viselésre megfelelő. A diszmagyarban megjelenni kívánók részére az ünnepélyi színhelyen külön sátor állíttatik fel átöltözködés céljából.

Koszorúk. A millenáris emlékmű megkoszorúzására részint Budapestén, részint Szegeden megrendeléseket szivesen közvetít fentírt központi irodánk, e koszorúra szánt összegnek szeptember 12-éig való beküldésével. A megrendelt koszorúk elszállításáról, Kistelek vasúti állomásra, megbízatás esetén szintén gondoskodunk a megrendelést teljesítő cég útján. A koszorú szalagjára való felírást legkésőbb szeptember 12-éig közölni kérjük. Az elszállítás díja a koszorú árába beszámíttatik.

— **Emlékeztető.** Csongrád vármegye közigazgatási bizottsága f. hó 9-én, holnap délelőtt 10 órakor tartja e havi rendes ülését, a vármegyeház kistermében.

— **Delegáció és választói jog.** Bécsen at, budapesti megbízható forrásból az a hír kelt szaranyra, hogy a delegációk csak a jövő évi január vagy február havában fognak ülésezni. E szó'eg, ebben az esztendőben csak rövid időre hivának és szintén össze a delegációkat, melyek ezáltal csupán a részben hoznának határozatot, hogy a közös kiadások tekintetében az ex-ex állapotot eharítsák. A delegációk januári vagy februári ülésézésé idején, az erre szolgáló négy heti parlamenti szünet alatt A n d r á s s y Gyula gróf belügyminiszter összehívja a nagy ankétot a választási reform tárgyában. Az e fölött való tanácskozasok előreláthatólag többet vesznek igénybe. Az egész választói törvénytervezetet négy-öt javaslatba foglalják majd össze és ezeket véleményadás végett megküldik a törvényhatóságoknak. A kormány — e hiradás szerint — ha csak lehetséges lesz, a jövő év őszén akarja a választási reformjavaslatot a képviselőház elé terjeszteni.

— **A fogyasztási adóberlet ügyében f.** hó 3-án Budapestre útazott M a t f f y Ferenc dr. polgármester és B u g y i Antal főjegyző f. hó 4-én, szerdán jártak a pénzügyminisztériumban, hogy ott a fogyasztási adójavadalmnak az eddiginél méltányosabb feltételek mellett, a város kezelésére bocsátása érdekében tárgyaljanak. A polgármester és főjegyző a minisztérium részéről előzőleg fogadatlanságban részesült és a tárgyalás folyamából az a jogos reményt merítették, hogy Szentés vas keresémet a minisztérium teljesíteni fogja. K e l e m e n Béla dr. főispán különben, akit csütörtökön A n d r á s s y

Gyula gróf belügyminiszter táviratilag hivott fel magához, hogy vele a kormánynak a pusztaszeri országos Arpád-ünnepet leendő részvétele ügyében tárgyaljon és aki Szegedről csütörtökön este utazott fel a fővárosba, ezt a fentlelét bizonyosan felhasználta arra is, hogy a polgármesternek adott ígéretéhez képest, Szentes város érdekében személyesen közbenjárjon Wekerle Sándor dr. miniszterelnök pénzügyminiszternél.

— **A hálás utókör.** Egyike a nagyhangú kiszólásoknak, amelyek köztünk magyarok között közkeletűek, az is, hogy amely nemzet nagyjainak emléke iránt kegyelettel nem viseltetik, — ell kell annak pusztulnia a föld színéről. Ennek a nagy mondásnak a hatása alatt rekrutálódik minden előforduló alkalommal a „hálás utókör.” Ki merné tagadni, hogy a magyar ősök nagyjainak legnagyobbika: honalapító Arpád fejedelem, aki nemcsak a honszerzés véres harcaiban volt nagy és utólréhetetlen mint hős vezér, hanem bölcsis; bölcsisak — ismerve fajtáját, ezer néhány évvel ezelőtli úgy vette meg alapját az ő magyar birodalmának, úgy tagolta be nemzetét a vércel szerzett hazza földjén, hogy az — ezer év vése és vihara közepett — ugyanazon az alapon dicsőségesen tartotta fenn magát napjainkig és nőtt-növekedett akkorára, hogy ma, ha akarja és összetart, számottevő és figyelmen kívül nem hagyható tényező Európá nagyhatalmi koncertjében. A hálás utókör most készül ünnepelni a honszerző fejedelem és halálának ezredik évfordulóját a szeri síkon, azon a történeti nevezetességű helyen, amelyen Arpád fejedelem az első nemzetgyűlést tartva a törzsek vezéreivel, megpecsételte a törzsek öröksövetségét, hogy azok összeforjjanak egy egységes, erős magyar nemzeté — és alkotmányt adott a nemzetnek. A hálás utókör vajjon hogy ünnepli a nagyok legnagyobbjának ezt a kegyeletlen emléket? Ott lesz-e az ünnepen a nemzet egyetemének egész képvisellete, kezdve a trónon, le a kunyhók lakójaig? Dehogyan is. Ki van mondva, hogy a pusztaszeri ezredéves Arpád ünnep nem hivatalos ünnep (milyen finom diszinkció) hanem csak társadalmi ünnep, melyre meghív ugyan a rendezőbizottság mindenkit, de csak az vesz benne részt és úgy, ahogy éppen akar. A hivatalos Magyarországnak az országos ünnepeléshez semmi köze. Se királynak, se kormánynak, se képviselőháznak. Ha elmennek Pusztaszere, ezek is éppen olyan vendégek lesznek ott, mint más vendég. A képviselőház küldöttségét nem is a házelnökök egyike, hanem Barabás Béla vezeti, mert az elnök uraknak, mikor a nemzet ünnepel, másféle van a foglaltságuk. Így fest nálunk, a csak imént lezajlott a gyemzeteti harc nyomán a „hálás utókör Arpádünnepé.

— **A gabonaszállítás drágítása.** A házjári évad alatt az államvasút erősen verszűyez a viziszállításnak kitett viszonylatokban a hajószállatokkal és így különösen a gabonát, hüvelyest, olajmagot és olajpogácsát szállítja a rendező díjtételéknél jóval olcsóbb áron. A magyar államvasútak igazgatótsága azonban tekintettel arra, hogy a téli fagy szünetel és így az árú csakis vasúton szállítható, az 1907. évi december 1-től, 1908. évi február végéig terjedő időszakra a gabonaszállítási tarifákat telemele és ezt a rendelkezését most nyilvánosságra bocsátotta, ami különösen a tőz-

dén, gabonakötések szempontjából, nagyfontossággal bír.

— **Diákok tanulmányi kirándulása.** Állami főgimnáziumunk növendékei tanulmányi kirándulásra készülnek a napokban Rác Győző főgimn. tanár vezetésével. A kirándulás Maramaros-megyébe történik ezáltal, ahol elég megtekinteni való kínálkozik. Az ifjak f. hó 9-én indulnak a tanulmányi útra és 15-én érkeznek vissza Szentesre. A kirándulásban való részvételi díja egyénekenként 32 korona, amiből 12 koronát a tanulmányi utalpap fedez, míg arra érdemes szegény sorús tanulók összes kirándulási költségét ez az alap fedezi.

— **A házasság reformja.** Több év óta külön bizottság dolgozik Rómában az egyházjog reformján, amely a házassági jogot is fel fogja élelni. A zsinati kongregáció most adott ki egy nagy dekrétumot, mely a zsinatnak az egyházi házasság rágó vonatkozó intézkedéseiben a pápa jóváhagyásával tett változtatásokat. E változtatások közül a legfontosabbak: — Eddig a házasságkötő felek valamelyikének plébanosa előtt kellett a házasságot megkötöni és igazolni, hogy bizonyos idő óta a plébania területén lakott. Ezentúl bármelyik lelkes területén lehet házasságot kötni, elmarad tehát az esetleges kétszeres stóla fizetés, a lelkesi irodának ezek miatt való sok írásbeli munkája. Halalos veszedelem esetén, ha a plébanost előteremteni nem lehet, bármely pap összehadhatja a feleket, sőt két tanú is érvényes az egyházi házasság megkötésére, mert az egyház kezdetől fogva valotta azt a római jogt elvet, hogy a két fél beleegyezése alkotja a házasságot. Nem lesz azonban érvényes az a házasság, amelyet a felek különféle okokból úgy kötnek, hogy megjelensükkel meglegik a plébanost. Szóval, ezzel az intézkedéssel vége van a régi romantikának, amikor egész csomó regényíró úgy juttatta házassághoz szerelmes párját, hogy akár éjjel is fölírta a plébanost álmalból két tanuval, akik magukat a trienti zsinat értelmében házastársaknak jelentették ki és a házasság ezzel érvényes és fölbonthatatlan lett. Olyan helyeken, ahol plébanos vagy más pap egy hónapon túl nem jelenhetik meg, egyházi is érvényes lesz az olyan házasság, amelyet csak két tanu előtt kötnek meg. De azokban az országokban, ahol a trienti zsinat határozatait nem hirdették ki, és ahol eddig két tanuval is lehetett házasságot kötni, a jövőben pap jelenléte nélkül ez nem lesz érvényes. A zsinati kongregáció dekrétuma ezeken az érdekes reformokon kívül még számos határozatot közöl, például a házassalándok kihirdetésére vonatkozólag, A dekrétum összes intézkedései a jövő évi husvétkor lépnek életbe.

— **Öngyilkosság.** Egy rokonszenves, a mai korban ritka szerény és jó modorú fiatal ember öngyilkosságának híre kelt szárnyra tegnap reggel Szentesen, mindenütt mely részvétet és megdöbbenést kelte, ahová eljutott. Hufnágel János, a „Szentesi Takarékpénztár” segéd könyvelője lötte magát fejbe szüleinel levő lakásban és a lövés halálos volt, a löveg szétzúzta a szerencsétlen fiatal ember koponyáját, aki szörnyet halt. Hogy mi vitte rá az élet küzdelmeivel jóformán még szembe sem szállott, 25 éves fiatal embert erre a végzetes cselekedetre; ne keressük, ne kutassuk. Annnyit megállapíthatunk, hogy öngyilkossága nincs semmi összefüggésben a pénzintézettel, melynek — mint fent említettük, segédkönyvelője volt. Az öngyilkosságot megelőző nap estéjén Hufnágel János még a Központi szálló termében volt, társaságban és viselkedése legkevésbé sem kelthetett gyanút, hogy milyen sötét tervet forral az agyában. Az öngyilkosságot tegnap reggel 7 órakor követte el. Temetése f. hó 9-én, holnap délután 3 órakor lesz.

— **A tápeli libalegelő.** Tápé alatt, közvetlenül a községgel belterületéhez szöglöve, terül el egy libalegelő, mely Szeged város tulajdona. A terület a városra nézve ma nem

képvisel nevezhető értéket, mert — a szegedi lapok is így írták — ezt a libalegelőt emberemlékezet óta csak bitangolják. A tápeli munkásház-telep létezése érdekében ezt a terület a község is, Cicatricis Lajos dr. alispán is kérték Szeged városától és felajánlották érte hoidanként 240 korona, míg Szeged város tanácsa, a mitsem jövedelmező területet úgy értékelte, hogy négyszög-méterenként 1 koronáért hajlandó azt átengedni, négyszögöle tehát körülbelül 4 koronába esne. Természetes, hogy ilyen emberiség és arszabas mellett szó sem lehet a kérdéses terület megvételéről. Szeged hát úgy határozott, hogy maga parcellázza föl és bocsátja áruba a területet, — a munkás-nép segítés nagyobb dicsőségére.

— **Őszi országos vásárunk** f. hó 21—22- és 23-ik napjain lesz megtartva, első napon a jószágvásárral a következő két napon a kirakodó vásárral. A sertés betegségek következtében ma még olyan a helyzet, hogy erre a vásárra sem lesznek sertések felhajthatók.

* **Iskolai könyvek** félárban, szépen kijavítva, újonnan kötve Untermüller Ernő könyvkereskedőnél kaphatók. Ne vásároljon addig schol könyveket, míg Untermüller árjegyzékét át nem nézte! Rajzfűzet és írószerei versenyen felül allanak, minőség és r tekintetében. Minden vásárló értékes és hasznos ajándékban részesül. — Untermüller könyvkereskedése a régi helyén, a Petőfi-szálloda épületében van. Tessék a cégre ügyeink, mivel más papirosbolt is van a Petőfi-szálló épületében.

Nyíltér.

Felkészítéskészítő: BÁNFALVI LAJOS.

Kiadótulajdonos „Szentés és Vidéke” könyvnyomda

Lusztig Sándornak

nagyháti bérletén (Beniczky mellett, állomás Homok vagy Tiszaföldvár) szeptember 22-én, vasárnap délután 1/3, 3 órakor 25 drb. részint borjas piros-tarka bonyhádi jellegű tehén fog önkéntes árverésen szabadkezből eladni.

Tüdővész gyógyítása.

Dr. Spengler Károly, dávosi orvos módszer szerint vezetett

„Tüdővész ellen oltó intézetet“

rendeztm be Szegeden, Takaréktár u. 3. szám alatt.

Hirdetmény.

a tülakurcai gyümölcsös kertben a szőlő árverés 1907. szeptember 16-án, hétfőn délelőtt 8 órakor fog megtartatni.

Szentes, 1907. szept. 6-án.

Kalpagos
gazd. tanácsnok.

Szentes város és vidék
legnagyobb és legelterjedtebb
csizmabevásárlási
forrása.

Értesitem a t. közönséget, hogy több mint 20 ezer korona értékű kitűnően készített kész csizma van raktárainban felhalmozva, és kérem a t. közönséget, hogy aki csizma szükségletét be akarja szerezni, elne mulassza raktáram megtekintését. A legerősebb viselő csizmától kezdve a legfinomabb tinneplő csizmáig, tartós és szép kivitelben, nálam nagy választékban kapható házamnál, mivel arra költségem nincs, tíz százalékkal olcsóbban adom, mint a piacon. Minden pár munkámért kívánatra egy évi írásos jótállást vállalok. Rendeléseket a legjutányosabb árban elfogadok.

Szentes, I. t. 138. szám saját ház, a sóház közelében.

Fiók üzlet: Csongrád, szentesi út 33.

tisztelettel:

Kiss Sándor.

Csongrád vármegye alispánjától.

5517—alisp. 1907. sz.

Hirdetmény.

Minthogy a szentesi várm. köz-kórház és a helybeli gyógytárlajdosok között a kórház gyógyszerszükségletének szállítására vonatkozólag az 1902. évben létrejött megállapodások határideje 1907. évi december hó 31-én lejár, — a gyógyszerszállításnak további 3 évre leendő biztosítása céljából ezennel árlejtést hirdetek és felhívom azon gyógytárlajdosokat, akik ezen szállítást elnyerni óhajtják, hogy erre vonatkozó zárt ajánlataikat hozzám 1907. évi szeptember hó 17. napjának d. e. 10 órájáig annál is inkább nyujtsák be, mivel az elkésletten érkezett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatokban az 1898. évi 99000 sz. B. M. szabályzatban előírt vényminták szerint rendelendő gyógy-szerek szabványárából való engedmény százaléka betűvel és számmal kiteendő.

A szükséges egyéb felvilágosítókat a kórházi igazgató adja meg.

Szentesen, 1907. évi augusztus hó 31-én.

Dr. Cicatricis
alispán.

A szegedi kir. törvényszéktől.
15409—P. 1907. szám.

Hirdetmény.

A szegedi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy a Körös-Tisza-Marosi ármentesítő és belvizszabályzó társulat javára a m. kir. kereskedelemügyi miniszter 8170—II. 1907. sz. rendeletével engedélyezett kisajátítás folytán a társulat által létesítendő kunszenimártoni határsatorna céljaira szentes város határában igénybe veendő területek kártalanítási arára nézve Farkas Eugénia telekkönyvi tulajdonossal az egyezség nem sikerült.

Ezért az 1881. XLI. t. c. IV. fejezete alapján a kártalanítási eljárás az összeírásban 1—2 sorszámok alatt bevezetett, a szentesi 7431. sz. tkjkb. A. § 2 sorsz. 11580—a. hrsz. alatt felvett ingatlanokból megjegyzendő területre nézve elrendeltetett s arra határnapul az 1907. évi szeptember hó 26. napjának d. e. 9 órája a Szentesi kir. járásbírósg hivatalos helyiségében szentesen a helyszíniére kiűzetett.

E határnapra az érdekeltek azaz a figyelemzetessel idézetnek, hogy elmaradásuk a kártalanítás feletti határozat meghozatalát nem gátolja, s az egyéni külön értesítés elmaradása vagy a tárgyalásról való elmaradás miatt igazolásnak helye nincs.

A távollevők, és ismeretlen tartózkodásu érdekeltek részére ügygondnokul Dr. Öze Gyula szentesi ügyvéd nevezetett ki.

Szegeden, 1907. évi július hó 31-én.

A Kir. Törvényszék.

Dr. Korponay
h. elnök.
Dely
jegyző.

Szentes város iskolásközöknek elnökétől.

232—1907. szám.

Felhívás a tanyai közönséghez.

A tanyai elemi népiskolákban a beiratkozások, és pedig az egyes iskoláknál 1907. szeptember 20-tól 30-ik napjáig tartanak, a mikor is a jelentkezőket az illető tanító délelőtt 8—12 ig és délután 2—6 óráig felveszi.

Elemi iskolaköteleles minden gyermek, a ki 1907. évi augusztus 31-ikéig 6 évét betöltötte és a 15-ik évét túl nem haladta. 6—12 A évesek

mindennapi — a 12—15 évesek ismétlőkiskolakötelelesek.

Minden a fentebbi korban lévő gyermek, ha csak fontos okból az iskolakötelezettség alól felmentést nem nyert, iskolába adandó, melyért a szülők, gyámok, gazdák és gondviselők felelősek, kiket is e kötelezettség teljesítésének indokolatlan elmulasztása esetén érzékeny pénzbírság ér.

A gazdákat különösbbebben figyelmeztetem, hogy 15 éves kort még meg nem haladott, iskolai kötelezettség alól fel nem mentett cselédek — kanász, kishéres, szolgáló leány, pesztra, az ismétlőkiskolába — vasárnapi iskola — adják fel és járattassák.

Az iskolakötelezettség alól való felmentést, indokolt esetben, hatósági orvosi bizonyítvány alapján, az iskolaszék ad.

Beiratkozás alkalmával minden gyermek után 30 fillér beiratási díj fizetendő, az oszágos nyugdíjalapra.

Beiratáshoz a gyermek személyére vonatkozó adatok, jelesül szülőknek neve, születési év, hó és nap, vallásfelekezis, rendes lakás, a testi és szellemi épségre, ill. tőleg ezeknek fogyasztásaira vonat. tények, egyes eseteknél a gyámnak, gazdának, vagy egyéb gondviselőnek neve és pontos lakcíme pontosan bemonandók; az először iskolába adottaknak születési anyakönyvi kivonata pedig előmutatandó.

Ez anyakönyvi kivonatokat a m. kir. anyakönyvvezetői hivatal, illetőleg a 12 évesnél idősebbekre vonatkozólag — kik ismétlőoktatásra jelentkeznek — az illető anyakönyvet vezető lelkési hivatal díj- és bélyegmentesen adja.

Lelkére kötöm az érdekelte közönségnek, hogy a gondviselésük alatt álló, avagy arra bízott iskolaköteleles gyermekeket a népiskolába mulhatatlanul feladják, és ezen elsőrendű lelkiismereti és hazafitai kötelességüknek pontosan megfelelnek, mert a nemzetnek igazi kincse műveltségében van és ebből a kincsből a magyar még keveset vallhat magának!

Szentesen, 1907. augusztus 30-án.

3—1 **Kiss Zsigmond m. k.**
iskolaszéki elnök.

Oblath Minka

Kossuth utcai sarokházát 1908. april. 24-től kezdve 3 évre bérbe kiadom.
Dr. Péter Albert
ügyvéd.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
X **Telek eladás.** X
X Egy — félig szőlővel beül- X
X tetett, körülkerített porta X
X a kiseraljon eladó. — Cim: X
X a kiadóhivatalban. X
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

LEOPOLD GYULA Kézművesi Irodája által Budapest, Erzsébet-körút 41. 200 millió kártyájának tulajdonosa

KÉSMÁRKI LEVÁSZON DÁNAST. A legjobb órákban készült és legújabb órákban. A legújabb órákban. A legújabb órákban. A legújabb órákban.

TUDÓBAJOSOKNAK Halápi-féle hársfamezzőrp. Mintatárgy 5 koronától kezdve. APOSTOL-GYÓGYSZERTÁR BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRÚT 94.

PLATSCHEK VILMOS elismert legelsőbb, legszőkésőbb **FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruház** Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

Melyik vendéglőben étkezzik Budapesten? **SCHULLER FERENCZ** ünnepn berendezett előteremmel Budapest, VI., Andrássy-ut 39. mert ott jó magyar konyha, valódi Uetza borok és pontos kiszolgálás van.

Hammond írógép. A világban legnagyobb elterjedésű írógép. **FARAGÓ TESTVÉREK** Budapest, V., Arany Műhely 8. Kérjen mindenki prospektust!

BALASSA FELE UGORKATE Egy Jég ár 2 korona. Hosszú üvegcsékben 1 K. Budapest 1-90 K. **KATZER** Érészv. társaság megővő-Intézete az első és legnagyobb a világon. Budapest, Ó-szecs 42, 44 (sz. 1st ház), 43, 44, és Új-szecs 42. Katzer szőrméiről az egész világban el vannak terjedve és előszerűnek.

KISS SZERENCSE JE NAGY **VASÁROLJON KISS FELE** **SZERENCSE-SORSJEGY** **KISS KAROLY TÁRSÁ** BUDAPEST KOSSUTH TER.

BABYMIRA-CRÉM legjobb esor kiltések, óvras, ráncok, feldermít és kipálított bőr gyógyítására. Egyedüli készítő: **BRODJOVIN N. gyógyszer. ZÁGRÁB** 5 doboz ára három. 8 K 20 f., 10 doboz 5 K 20 f.

A BREZDAI MOTORGYÁR benzín-, gáz-, szilárdgáz-motorok és benzín-automobilokkal szállásoltan elismert legjobbak az összes gyártmányok között. Vezető: **GELLÉRTI IGMÁC és Tsa** Budapest, VI., Teréz-körút 41. Prospektus ingyen.

Pacific TOJÁS KÉSZÍTMÉNY. Nagymegtakarítás. Strobenzt testvérek R.T. győzösközi gyára. BUDAPEST.

„Zsorna”-féle **NEPELEJTS** védjegyű férfi nyakkendő, kitűző magyar Ipari **PÁRIS SZÁZLOBA** Szállás: Simon Pál Budapest, VI., Váci-körút 28. J. 100 millió 2-30 K-tól feljebb. Kiszállítás: az illanyvilágunkkal együtt. Fűrdő, elegáns kávéház, étterem. Villamos vasúti megközelíthető az összes pályaudvaroktól.

Törvényesen védve! Minden utánzat büntetendő. Egyedül valódi a **Thierry-féle balzsam** csakis a zöld apácavédjeggyel.

Régtől híres, fölülmulthatatlan emésztési zavaroknál, gyomorgörcsöknel, kölikánál, katarusnál, mellfájásnál, influenzánál, különösen kezdődő tüdővész-nél stb. Ara: 12 kis vagy 6 dupla üveg, vagy egy nagy speciálpalacknak patentzárral 5 kor.

Thierry Centifolia kenőcs általánosan ismét mint fölülmulthatatlan minden még oly régi seb, gyúladás sértülés, abscesszus, vagy daganat ellen, megakadályozza a vérméregzést, többnyire fölöslegessé teszi az operációt.

Ara: 1 tegely 3 korona 60 fillér. Csakis előleges fizetése, vagy utánvét mellett küldi: **Thierry A. gyógyszerész Pregrada, Rohitoch-Sauerbrunn mellett.** 52-15

BAKTÁR: Török József és Dr. Egger Leo J Budapest, Vértés L. Lugos.

Figyelmeztetés bevérszárlása, megrendelése és különösen viziontelődása ellen az én egyedül valódi, törvényesen védett balzsamom utánzásai ilen, A büntető törvény 33 és 26. §-ai szerint, az, aki nem az én gyógyszerterámból származó tehát mást rendel, vásárol, vagy különösen vizion telőd, mint az én zöld apáca védjeggyel törvényesen védett Thierry-Balzsamomat, kiméletlen törvényes büntetést szenvednek s 4000 koronájig terjedhető pénzbüntetésnek vagy egy évig tartó elzárhatóság büntetésnek teszi ki magát. Ugyanílyan büntetés von maga után más nevekkel ellátott szurrogátumoknak megrendelése vagy eladása is, miket a közbizonyosság kizárkányolására vásári reklámmal hoznak forgalomba.

ÉRTESÍTÉS. Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy a **fényképészeti felvételeket** és egyéb **fényképészeti munkálatokat** folyó 1907-évi. **István király napjától** kezdve, a legmodernebb művészi követelményeknek megfelelőleg felszerelt **UJ** **műtermemben** fogom eszközölni. **Hegedűs Vilmos Utóda, Hegedűs Cecília** (Weisz-udvar mellett) fényképész.

3 db. visítfénykép 1 K. 50 f. | 3 db. nagy mak.-fénykép 6 K.
3 db. kab.-fénykép 4 Kor. | 3 db. boudoir 8 K.

GUMMI

Valódi francia és amerikai óvó különlegességek.
Orvosilag ajánlva!
Főtétlen biztos!
 Gummi- és hálhólyag eredeti csomagolásban!
 Ara tucatonként: 2, 4, 6, 8, 10, 12. korona.
 Eddig fölülmulthatlan eredeti újonság!
Silk Finish Nevertbear
 eredeti-amerikai selymgummi. (Ülázlatok!) óvakodjunk!

Rendkívüli finomsága és nyújthatósága folytán teljes biztonságot nyújt — Ara tucatonként korona 8—12. Bouts-americans (rövid.) tucatonként 6, 8, 10. Női óvszer »Pessarium oclusivum« Mensinga tanár szerint, bevezető készülék hozzá Ara 3—5. Valódi francia óvó biztonsági szivacsok ára tucatonként kor. 6—12 korona.

Uj! Auto vaginal spray! a legbiztosabb és legkényelmesebb higiénikus női védő különlegesség. Sok ezer elismerő nyilatkozat! Ara 15 korona. **Uj!**

18—5. **Gummi-gőresér harisnyák** heretartók, haskötők stb. Irrigatorok, bidék és mindennemű a betegápoláshoz és betegkényelemhez szükséges higiénikus eszközök eredeti gyári áron. Kérje ingyen és bérmentve a legújabb kimerítő árjegyzéket.

Keleti J. orvos-szociális mű- és kötszergyárban. Alapítva 1878. Budapest, IV., Koronaherceg-útcá 17. Szétküldés legnagyobb titoktartás mellett. A megrendeléseleket megismisítetveok. A hirdetésre hiva közök gummiáru rendeléseknél 20 százalék árkedvezményben részesülnek.

Kiadó lakás.

III. tized 45 számú háznál egy udvar lakás — 2 szoba, előszoba, konyhai éléskamra, tűzrevalós és külön padlás — a legközelebbi évnegyedtől, vagyis október 24-től bérbeadó.

Feltételek ugyanott, vagy lapunk szerkesztőségében megtudhatók

Kiadó bolthelyiség.

A Weisz udvarban, Kossuth Lajos-útcá, egy nagy üzlethelyiség a mögötte levő raktárhelyiséggel együtt — temetkezési vállalat céjaira kiválóan alkalmas, — azonnal bérbeadó. Ugyanott több használt, de jókarban levő boltajtó eladó. Értekezni lehet ugyanott a tulajdonossal.

Házeladás.

Dr. Öze Gyula ügyvéd I. tized 270. szám alatti háza — 3 szoba. Értekezni lehet ez iránt a tulajdonossal.

TIRGRAM - POR

az egyedüli szer, mely az összes rovarokat gyorsan és alaposan kipusztítja; üvegeben —.30, —.60. 1.— és 2.— koronáért kapható.

TIRGRAM TINKTURA

csakis Poloskák ellen üvegekben —.40, —.80, 1.20, 2.60 és 5.— koronáért kapható minden jobb drogériában, fűszer és festék-kereskedésben, ahol Tirgram-Plakátok ki vannak függesztve. Ügyeljünk a „TIRGRAM“ névre. Gyár: Budapest, IV. ker., Károly-útcá I. 20—6

Kapható Szentesen Paulits A. Eisler Lajos, Horváth I. és társa, Dobray Sándor és Sultz Istvan üzleteiben

Stark Nándor

tudatja a nagyérdemű közönséggel, hogy 27 év óta fennálló

könyv- és papirkereskedését megnagyobbítva, ÁTHELVEZTE a régi üzlethelyiségével szemben levő »Petőfi« szállodai bérházba és I. tized 196. sz. alatti saját házában, ahol a

Gimnáziumi és polgári leányiskolai tankönyvek új vagy ódon állapotban, legelőnyösebben szerezhetők be.

Az összes elemi népiskolák tankönyveinek forrártára. 3—2

Dr. Reis Samunak finom csemege szőlője és fajdinnyéje van eladó. Ugyanott szilvára lehet előjegyezni. Szilvaszedés szept. 16-án hétfőn lesz.

A csemegezőlő

eladás megkezdődött dr. Ecseri Lajosnál.

Szűcs Dániel örökösének

Nagyhegyi 4 hold szőlőjük eladó. — Értekezhetni I. 214. sz. alatt. 3—2

IRNOK Dr. Öze Gyula ügyvéd-
 di irodájában alkalmazást nyerhet.

Jobban tisztít, mint minden más fém-tisztítószer.

Az 1904. St. Louisi világkiállításán „Grand Prix”-t nyert.

Csongrád vármegye alispánjától. 5491—alisp. 1907. sz.

Pályázati hirdetmény.

Csongrád vármegye törvényhatóságánál megüresedett egy központi irnokai állásra ezennel pályázatot hirdetnek.

Ezen állás az 1904. évi X. t. c. végrehajtása tárgyában kibocsátott 62000—1904. számú B. M. körrrendelet 5 §-ban biztosított előlépés mellett a XI. fizetési osztály 3. fokozata szerinti évi 1400 korona fizetéssel és 360 korona lakáspénzzel van javadalmazva,

Ezen állás elnyeréséhez az 1883. évi I. t. c. 19. §-ában előírt képesítés kívánatik meg, melyet a pályázók kérvényeikhez csatolt okmánnyal igazolni tartoznak.

Az ekkép felszerelt pályázati kérvények f. évi szeptember hó 26 napjának d. u. 4 órájáig nyújthatók be az alispáni hivatalhoz.

Az elkészen érkező pályázati kérvények figyelembe vételni nemognak.

Szentesen, 1907. évi augusztus hó 30. án.

1—1

Dr. Cicatricis
 alispán.

10229—1907. szám.

Hirdetmény.

Szentes város Tanácsa mint Iparhatóság közhírré teszi, hogy a szentesi ker. munkásbiztosító pénztárnál működni hivatott közgyűlési kiküldöttek pótválasztására 1907. évi szeptember hó 22-ik napjának délelőttjét tűzte ki; választandó 10 munkaadó közgyűlési kiküldött.

A szavazás kezdődik délelőtt 8 órakor s végződik délelőtt 12 órakor, Választási helyiség az iparügyi tanácsnok hivatalos helyisége.

Felhívja ennélfogva a városi Tanács az iparos és kereskedő munkaadókat, hogy a fent megjelölt határidőben szavazataikat minél számosabban gyakorolják.

Kelt Szentes város Tanácsa mint elsőfoku Iparhatóságnak 1907. éviszeptember hó 5-én tartott üléséből.

Magyar
 h. polgármester.